

ROZTAŃCZONE ŁABĘDZIE. WĄTKI
NARODOWE W „JEZIORZE ŁABĘDZIM”
PIOTRA CZAJKOWSKIEGO

TADEUSZ
BANOWSKI

SCENARIUSZ LEKCJI

Program nauczania historii muzyki dla szkoły ponadpodstawowej

opracowany w ramach projektu

„Tworzenie programów nauczania oraz scenariuszy lekcji i zajęć wchodzących w skład zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces kształcenia ogólnego w zakresie kompetencji kluczowych uczniów niezbędnych do poruszania się na rynku pracy”

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach
Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty

WARSZAWA 2019

Redakcja merytoryczna – Zbigniew Wiertel
Recenzja merytoryczna – Dorota Pękacka
Ignacy Ołów
dr Beata Rola
Jadwiga Iwanowska

Redakcja językowa i korekta – Editio

Projekt graficzny i projekt okładki – Editio

Skład i redakcja techniczna – Editio

Warszawa 2019
Ośrodek Rozwoju Edukacji
Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
www.ore.edu.pl

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji Creative Commons –
Użycie niekomercyjne 4.0 Polska (CC-BY-NC).
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.pl>

Temat lekcji:

Roztańczone łąbędzie. Wątki narodowe w „Jeziorze łąbędzim” Piotra Czajkowskiego

Klasa/czas trwania zajęć/lekcji:

I–IV/45 minut

Cele

Uczeń:

- charakteryzuje tańce narodowe zawarte w „Jeziorze łąbędzim”;
- opisuje libretto „Jeziora łąbędzkiego”;
- stosuje właściwą terminologię muzyczną;
- wskazuje polskie elementy narodowe w „Jeziorze łąbędzim”.

Metody/Techniki/Formy pracy:

- impresyjna – analiza utworów muzycznych;
- praca całego zespołu klasowego;
- praca w grupach.

Środki dydaktyczne:

- „Jezioro łąbędzie” P. Czajkowskiego;
- pracownia komputerowa z dostępem do Internetu.

Opis przebiegu lekcji

Część wstępna:

Nauczyciel prosi uczniów o przypomnienie cech poznanych wcześniej tańców narodowych, baletu oraz muzyki romantycznej. Wskazuje genezę „Jeziora łąbędzkiego”.

Część właściwa:

Nauczyciel dzieli zespół na pięć grup, którym przydziela zadania:

Grupa I – zapoznaje się z librettem „Jeziora łąbędzkiego”, ogląda wejście księżniczki węgierskiej w trzecim akcie sztuki i opisuje cechy tańca, który prezentuje.

Grupa II – zapoznaje się z librettem „Jeziora łąbędzkiego”, ogląda wejście księżniczki neapolitańskiej w trzecim akcie sztuki i opisuje cechy tańca, który prezentuje.

Grupa III – zapoznaje się z librettem „Jeziora łąbędzkiego”, ogląda wejście księżniczki hiszpańskiej w trzecim akcie sztuki i opisuje cechy tańca, który prezentuje.

Grupa IV – zapoznaje się z librettem „Jeziora łąbędzkiego”, ogląda wejście księżniczki rosyjskiej w trzecim akcie sztuki i opisuje cechy tańca, który prezentuje.

Grupa V – zapoznaje się z librettem „Jeziora łąbędzkiego”, ogląda wejście księżniczki polskiej w trzecim akcie sztuki i opisuje cechy tańca, który prezentuje.

Uczniowie prezentują efekty pracy i wymieniają się informacjami. Uzupełniają swoje spostrzeżenia, dzielą się wrażeniami po wysłuchaniu utworów.

Część podsumowująca:

Uczniowie na podstawie zebranych informacji określają nazwy tańców poszczególnych księżniczek. Nauczyciel przypomina cechy baletowej twórczości Piotra Czajkowskiego.

Praca domowa:

Na podstawie „Jeziora Łabędziego” Piotra Czajkowskiego opisz wpływ tańców narodowych na kształtowanie się baletu. Zadanie alternatywne: „Jezioro Łabędzie” w kulturze popularnej. Wyszukaj informacje na obecności elementów dzieła w innych dziedzinach kultury, wypisz je i uzasadnij sposób tego wykorzystania.

Komentarz metodyczny

W lekcji zastosowano impresyjną metodę nauczania, poprzez doświadczanie wrażeń. W pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami należy zapewnić odpowiednie warunki akustyczne, a w razie potrzeby umożliwić uczniowi użycie słuchawek. Wymagania edukacyjne należy dostosować do możliwości ucznia, w razie potrzeby umożliwić mu wybór utworu i grupy, której został on przydzielony. W ocenie ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi należy stosować ocenianie kształtujące, wspierające ucznia, połączone z samooceną i oceną koleżeńską, wzmacniać ucznia pochwałą nawet za niewielkie postępy. W czasie prezentacji materiałów przez grupy należy udzielić informacji zwrotnej o tym, co uczeń zrobił dobrze, a co źle lub wymaga dopracowania, w jaki sposób ma to poprawić i w jaki sposób może doskonalić swoje umiejętności. Trzeba także zwrócić uwagę na przyjazną atmosferę pracy, sprzyjającą budowaniu pozytywnych emocji. Pozytywnym elementem lekcji jest wymiana doświadczeń na temat wysłuchanego materiału, dzielenie się spostrzeżeniami, wzajemne uzupełnianie informacji. Takie działania budują dobre relacje w zespole klasowym. Dla ucznia zdolnego można przeznaczyć dodatkowe zadanie, które przygotuje w domu i zaprezentuje przed klasą, np. opis innego dzieła, ciekawostek z życia Czajkowskiego. Podczas lekcji rozwijane są **kompetencje kluczowe**: w zakresie rozumienia i tworzenia informacji (nabywanie nowej wiedzy o Czajkowskim i jego znaczących dziełach); w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej (przeżywanie muzyki, wskazywanie związków pomiędzy sztukami); osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się (udział w dyskusji moderowanej, dzielenie się spostrzeżeniami), w zakresie wielojęzyczności (kontakt z językiem rosyjskim, twórcami i ich dziełami); kompetencje w zakresie przedsiębiorczości (rozwijanie umiejętności dyskusji i pracy z całym zespołem).